

IÄKKÄIDEN SUOMALAISTEN HYVINVOINTI

- käyvätkö sosiaalinen ja
taloudellinen hyvinvointi käsi
kädessä?

Sirkka-Liisa Kivelä
professori, ylilääkäri
Turun yliopisto ja
Turun yliopistollinen sairaala

KYSELYTUTKIMUS

- Suoritettiin heinäkuussa 2008 puhelinkyselyinä
- Osallistujat: 35 – 55 –vuotiaat (N=501)
65 – 70 – vuotiaat (N=503)

Valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntayypijakaumaotanta

95 % todennäköisyydellä koko maan tasolla luottamusväli keskimäärin +/- 2.7 % (kaikki vastaajat)

Tutkimuksen kustansi Leiras

Tutkimuksen teki Taloustutkimus Oy

Aineiston jatkoanalyysit teki Turun yliopiston
yleislääketieteen oppiaine

MIKSI LEIRAS TUTKI ASEENTEITA IKÄÄNTYVIIN JA IKÄÄNTYVIEN ELÄMÄNLAATUA ?

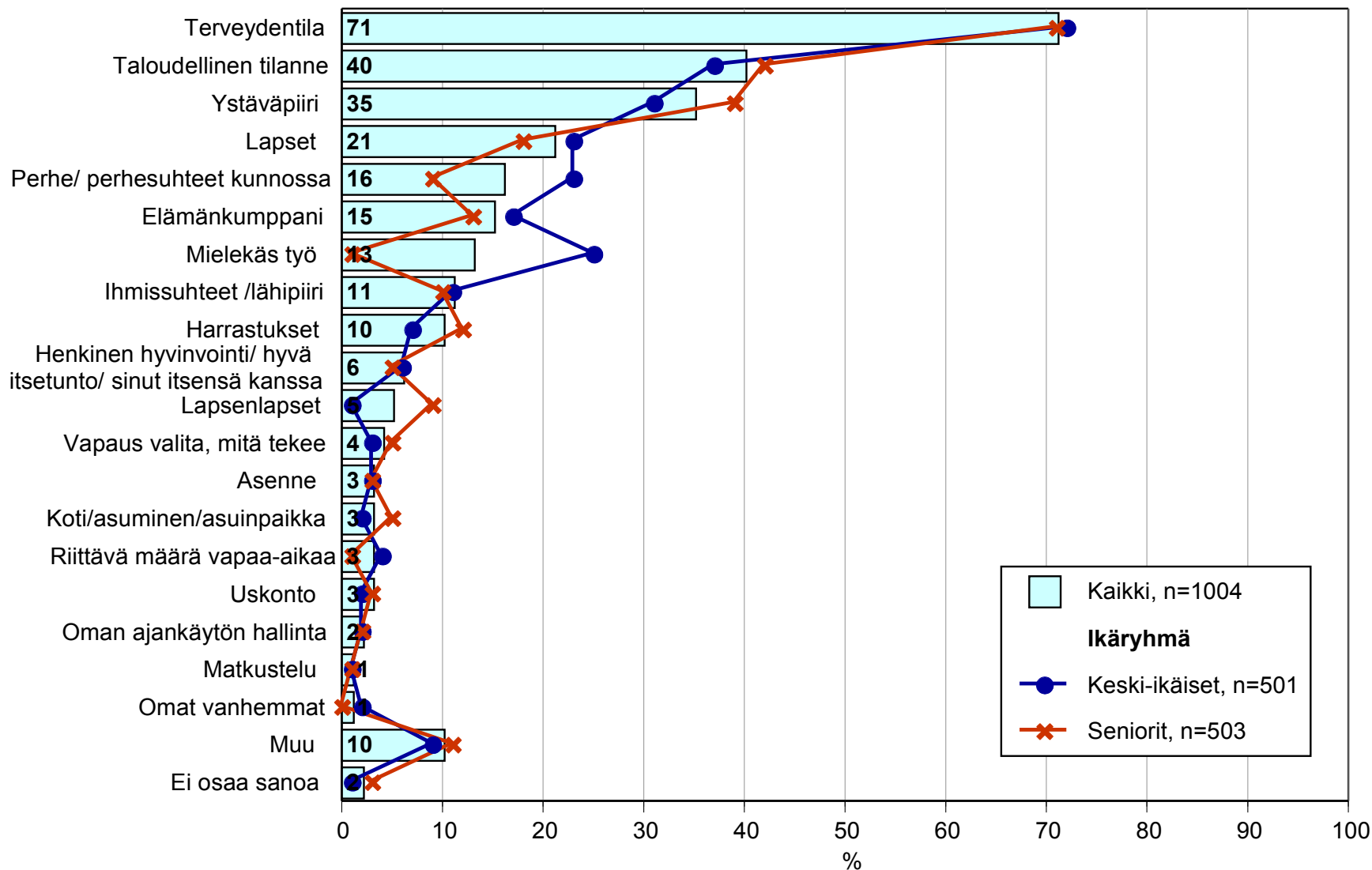
LEIRAKSEN TAVOITTEENA

on edistää onnistunutta ikääntymistä ja
hyvää vanhuutta

ja kiinnittää huomiota siihen, miten nyky-
päivän iäkkäät suomalaiset voivat

Mitkä tekijät ovat keskeisimpiä ns. hyvän elämän kannalta

n=kaikki vastaajat

HYVÄN ELÄMÄN KRITEERIT: TERVEYS

- Tärkeimmäksi hyvän elämän kriteeriksi ylitse muiden nousi terveys. Jokainen haastatelluista mainitsi terveyden ensimmäisenä mittarina elämän laadulle.
- Terveys viittasi ensisijaisesti vakavien fyysisten sairauksien puuttumiseen.
- Oleellisin kriteeri terveydelle oli kyky liikkua: niin pitkään kuin henkilö pystyy liikkumaan itsenäisesti, hänellä on edellytyksiä hyvän elämän viettämiselle. Liikuntakyky nähtiin edellytyksenä myös toiselle hyvän elämän edellytykselle, nimittäin sosiaalisille suhteille.

HYVÄN ELÄMÄN KRITEERIT: TALOUS

- Usein merkittävänä hyvän elämän kriteerinä mainittiin riittävän hyvä taloudellinen tilanne. Talous on riittävän hyvällä mallilla, kun se mahdollistaa miellyttävän arkielämän.

En tarkoita vaurautta, rikkautta, mutta on sen verran taloudellisia mahdollisuuksia, että selviää normaaleista kuluista ja pystyy hiukan ns. toteuttamaan itseään. (m, 64)

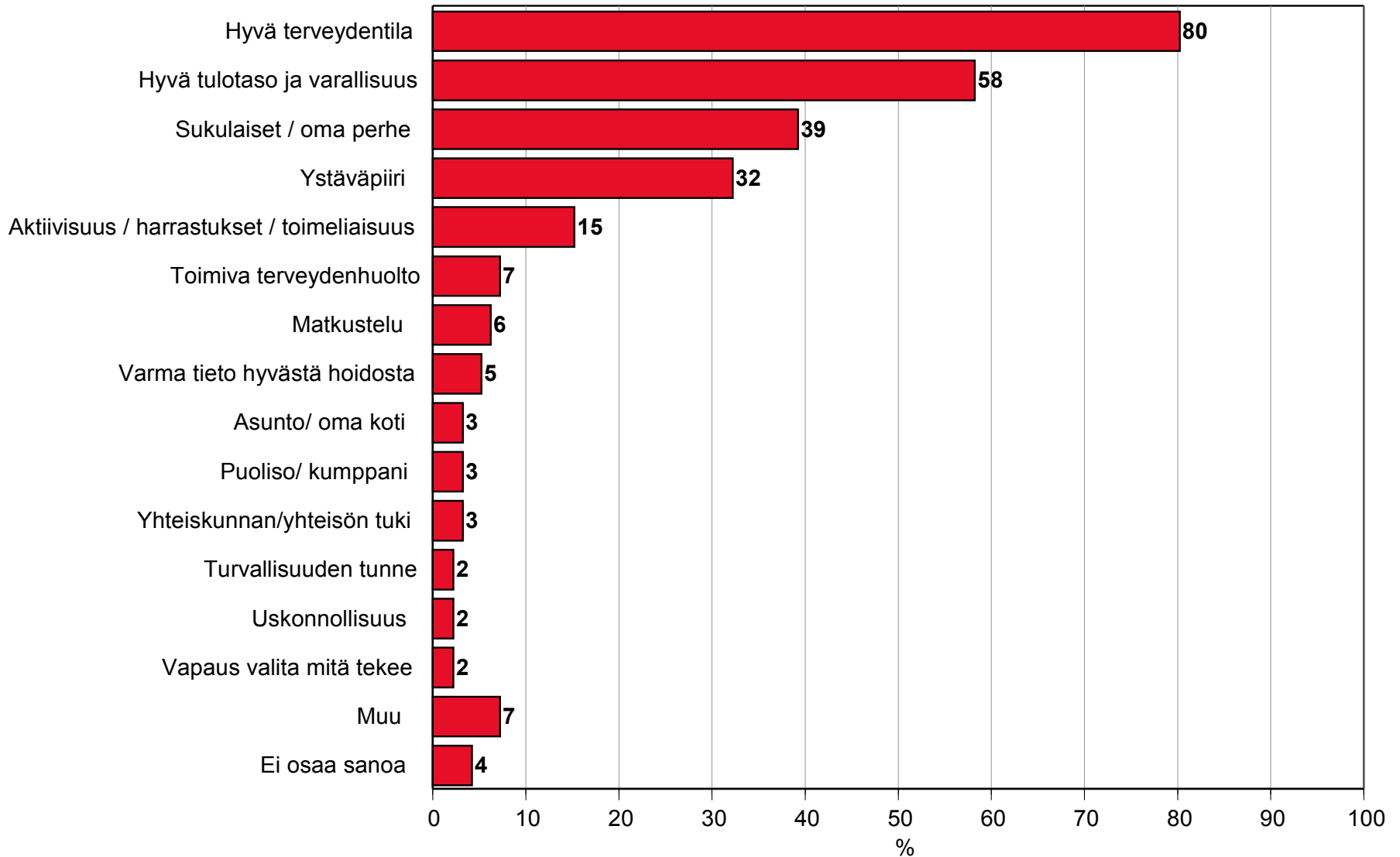
Taloudellinen mittari on yksi mittari. Se on sellainen mittari, ettei tartte joka päivä laskea ropoja, vaan tietää, että ne riittää normaalielämään. (m,68)

HYVÄN ELÄMÄN KRITEERIT: SOSIAALISET SUHTEET

- Kolmas mainittu hyvän elämän kriteeri oli sosiaalisuus ja sosiaaliset suhteet
- Hyvät sosiaaliset suhteet tarkoittivat kaikille haastatelluille riidattomia ihmissuhteita, ihmisiä, joille saattoi soittaa, joiden kanssa saattoi harrastaa ja joiden elämää saattoi seurata. – Jälkimmäinen luonnollisesti koski lapsia ja lapsenlapsia.
- Hyväkuntoiset haastateltavat eivät käsittäneet hyviä ihmissuhteita sellaisten ihmisten verkostona, joiden puoleen saattoi omassa huolissaan tai käytännön vaikeuksissaan kääntyä. Päinvastoin, monet toimivat tällaisina tuki- ja apuhenkilöinä itseään vanhemmille tai vakavasti sairaille sukulaisille ja tuttaville. Myös näitä ihmissuhteita arvostettiin.

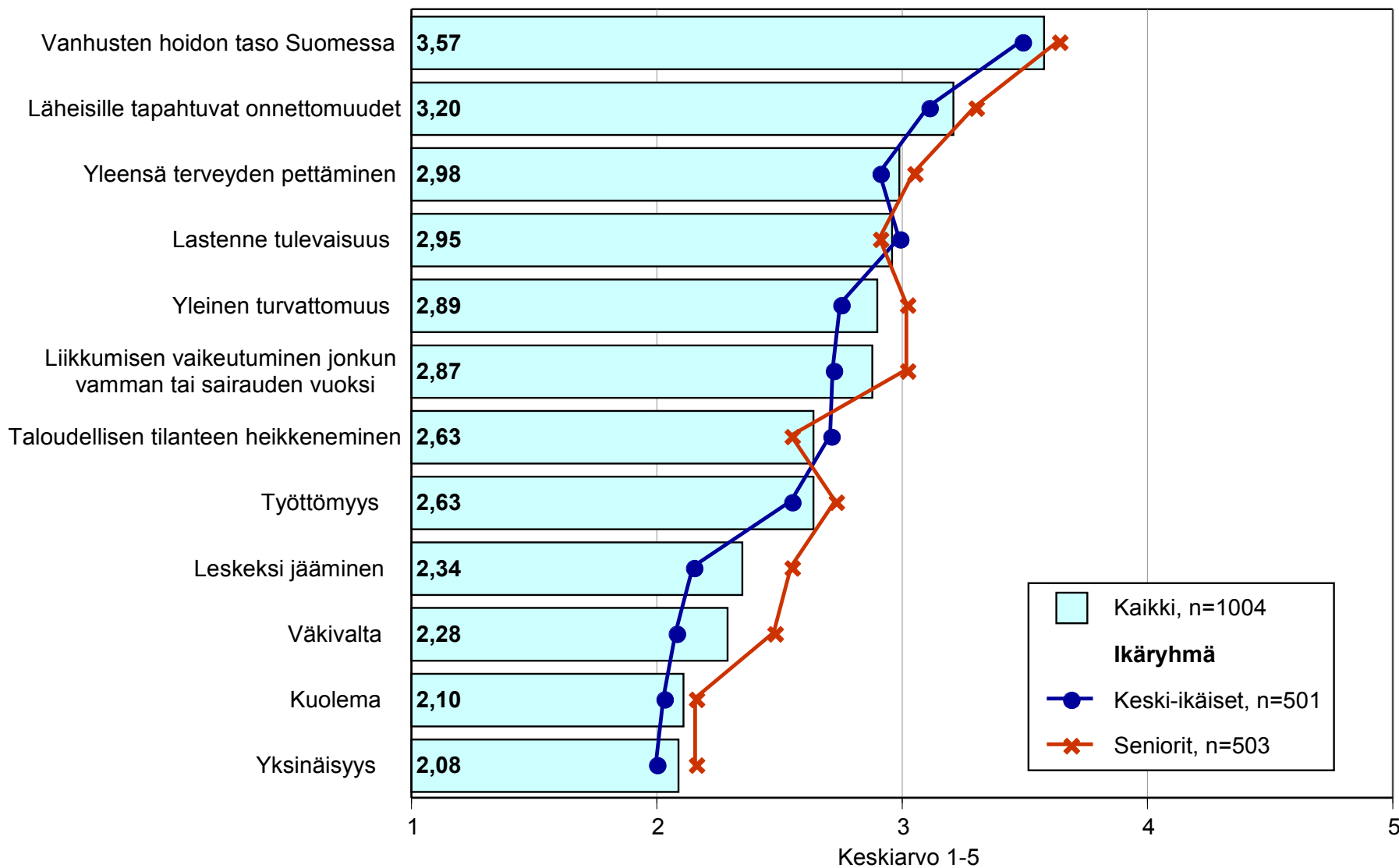
Tärkeimmät tekijät itselle eläkkeelle jäädessä

Alle 56-vuotiaat, n=501

Pelkääkö / onko huolestunut...

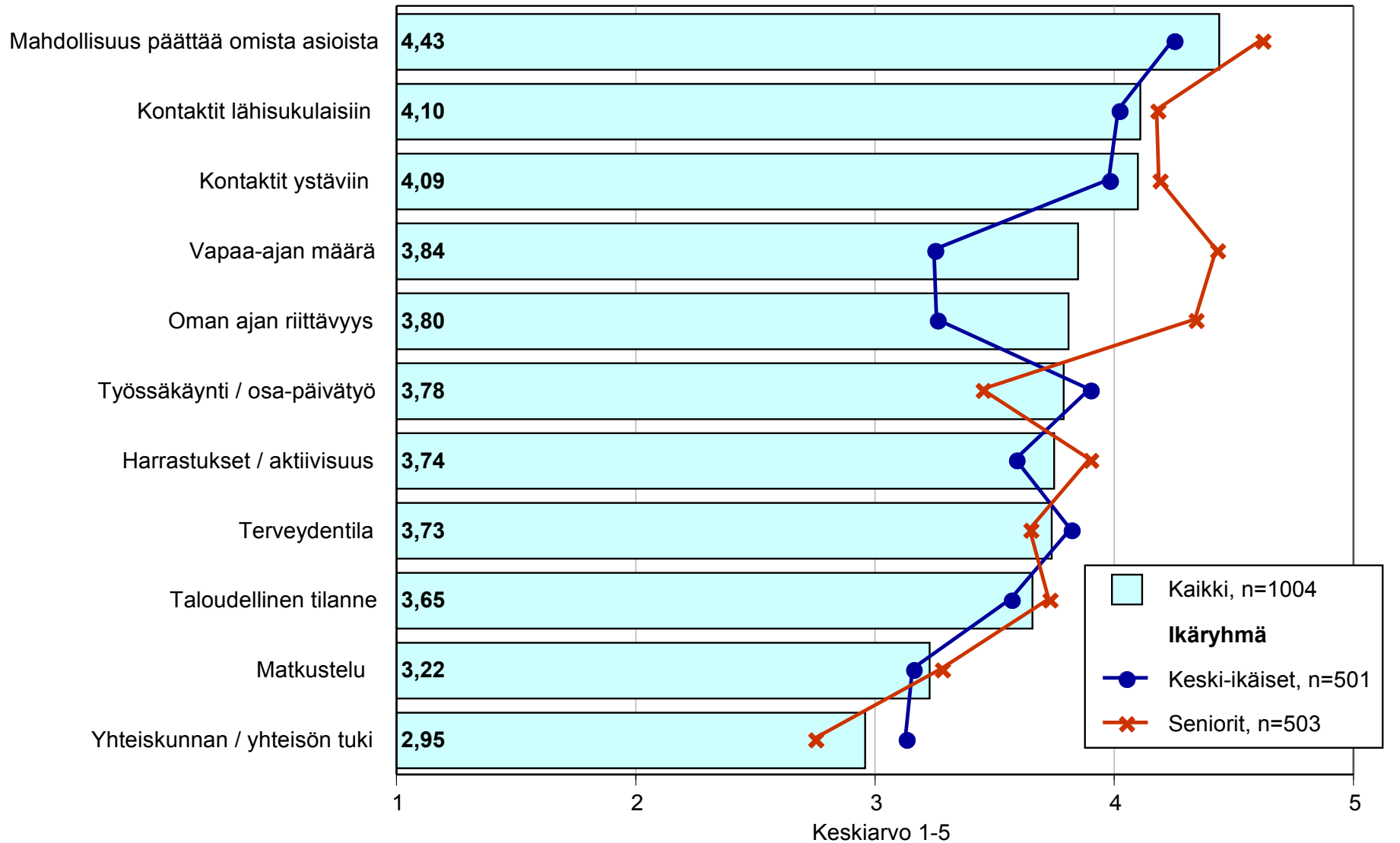
n=kaikki vastaajat

(5=Erittäin huolestunut... 1=Ei lainkaan huolestunut)

Tyytyväisyys oman elämän eri osa-alueisiin

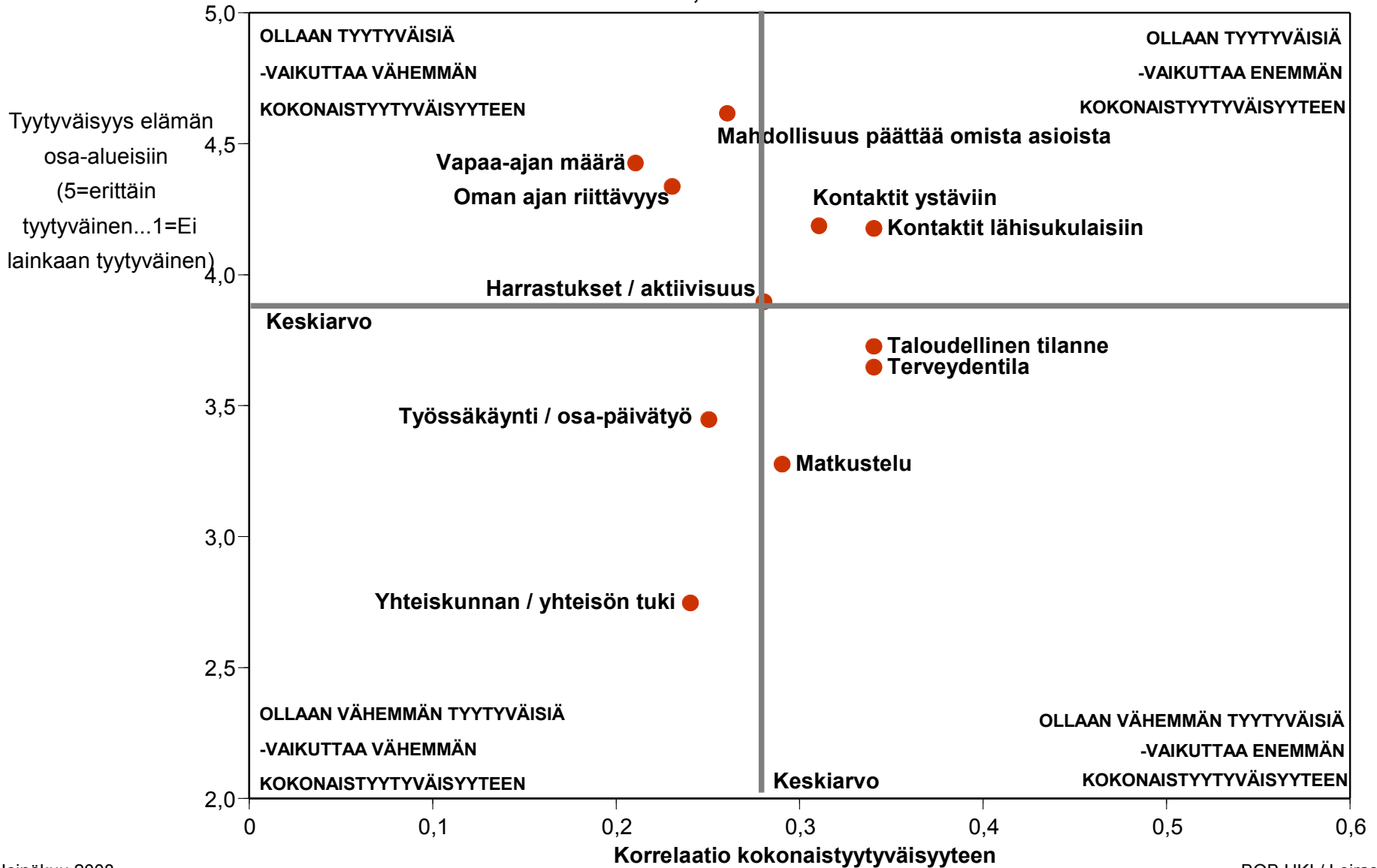
n=kaikki vastaajat

(5=Erittäin tyytyväinen... 1=Ei lainkaan tyytyväinen)

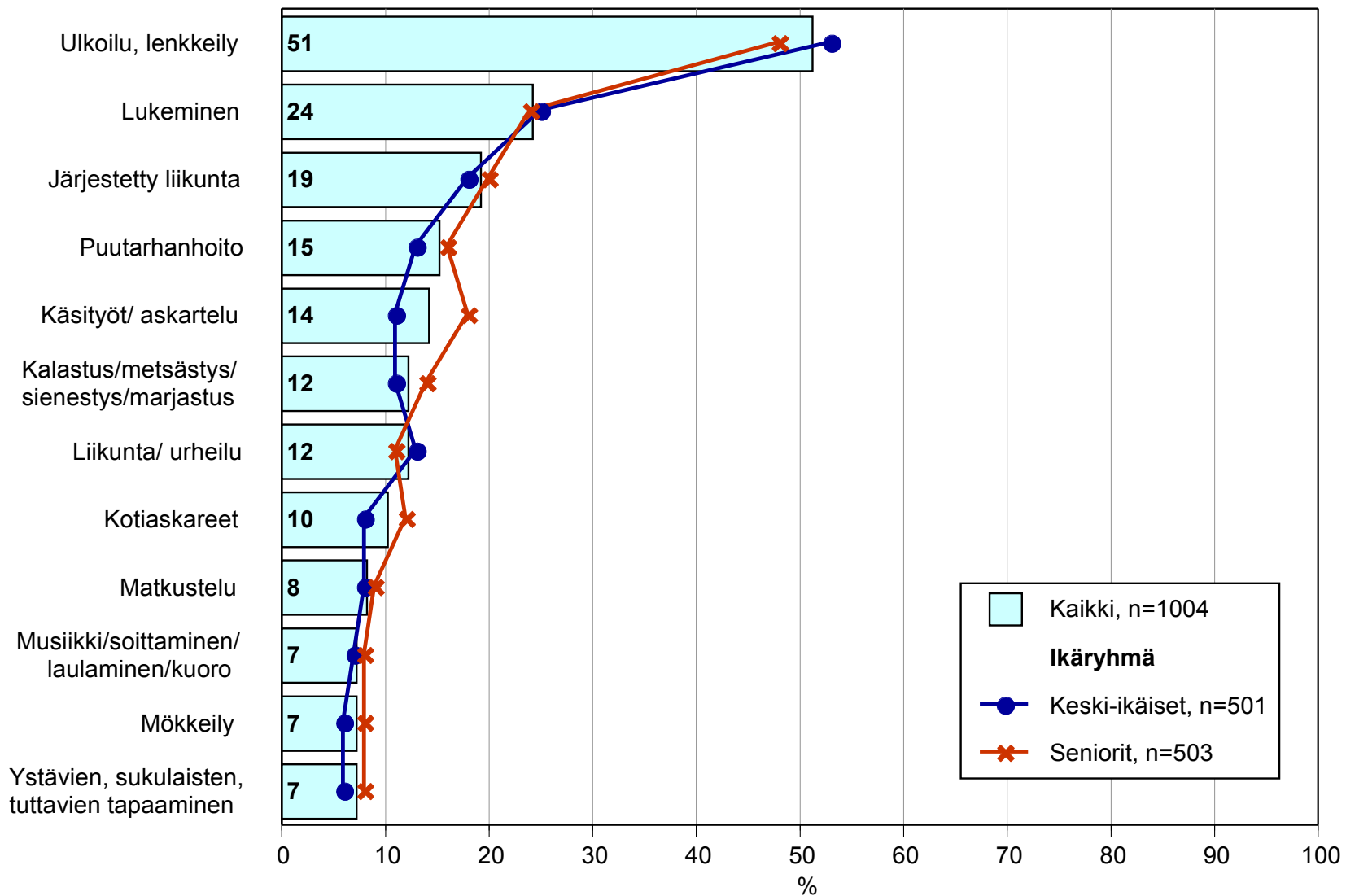
Kokonaistyytyväisyys ja sen osa-alueet

Seniorit, n=503

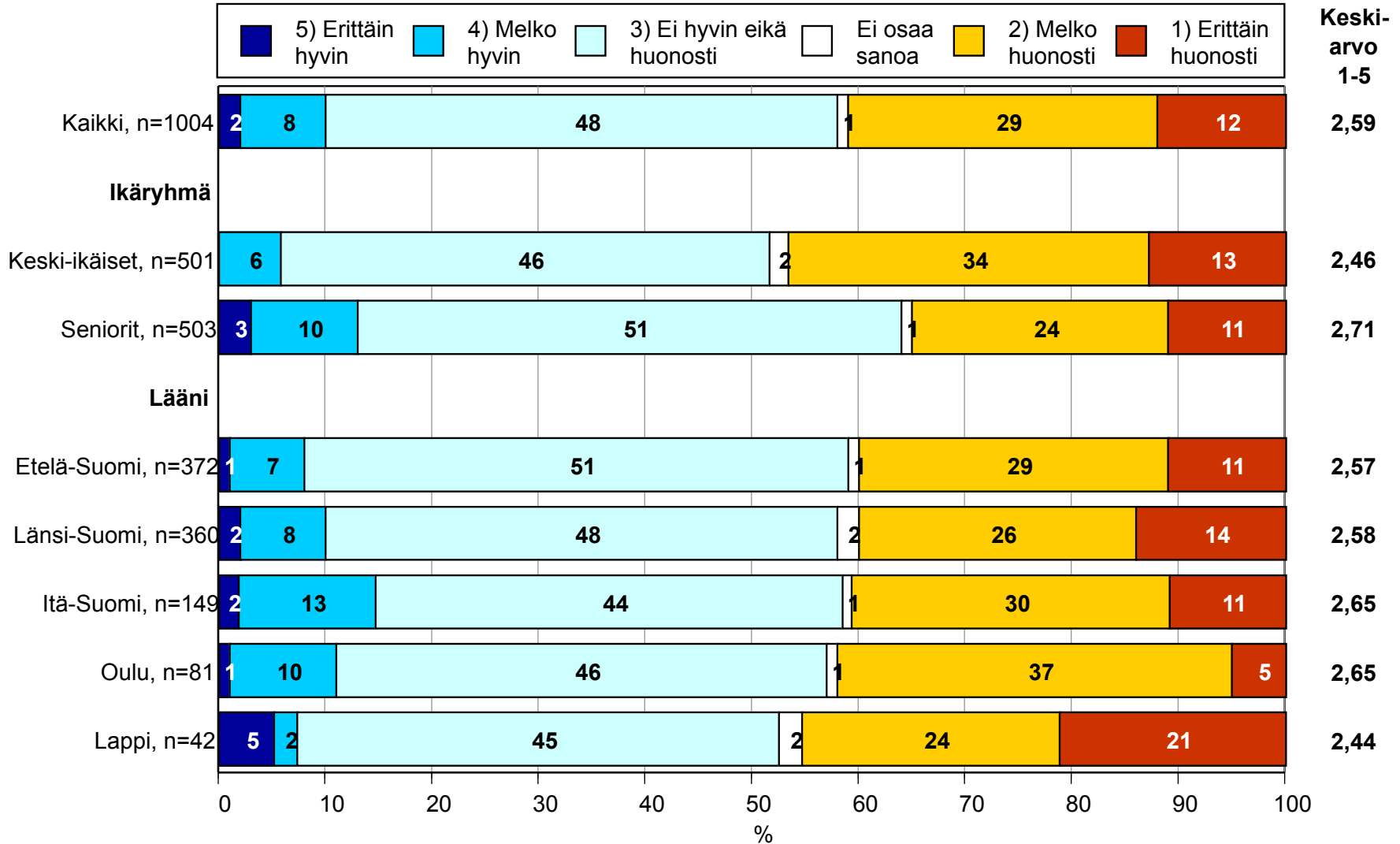
Minkälaisia harrastuksia/aktiviteetteja itsellä on

n=kaikki vastaajat

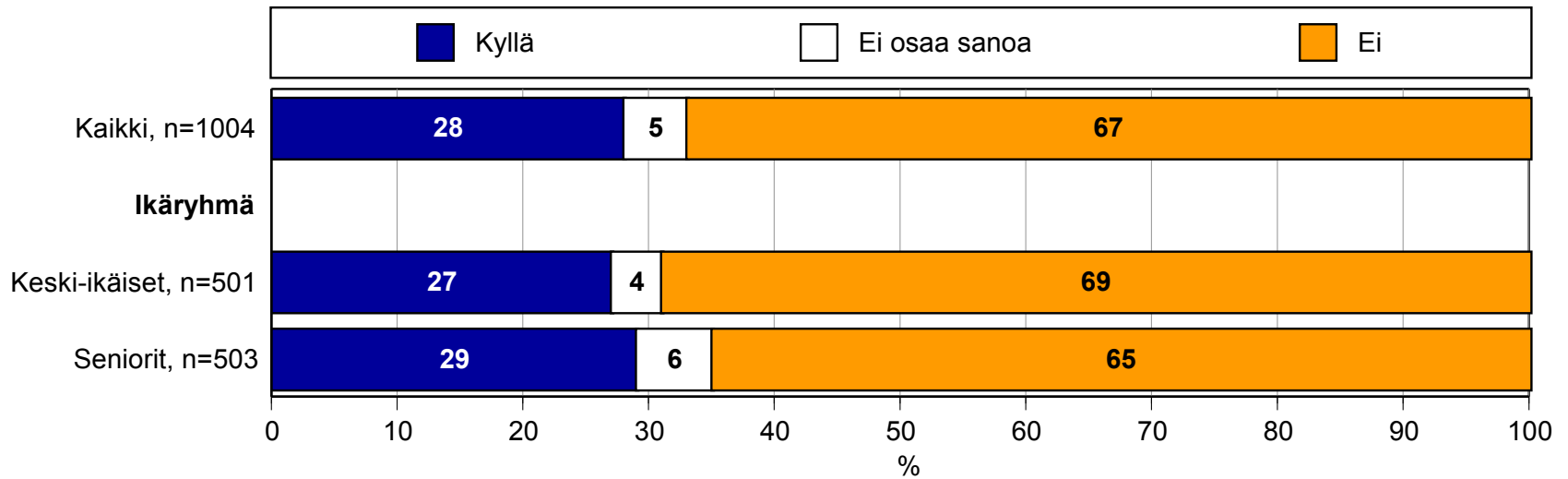
Kuinka hyvin tämän päivän eläkeläiset keskimäärin tulevat taloudellisesti toimeen lakisääteisellä eläkkeellään

n=kaikki vastaajat

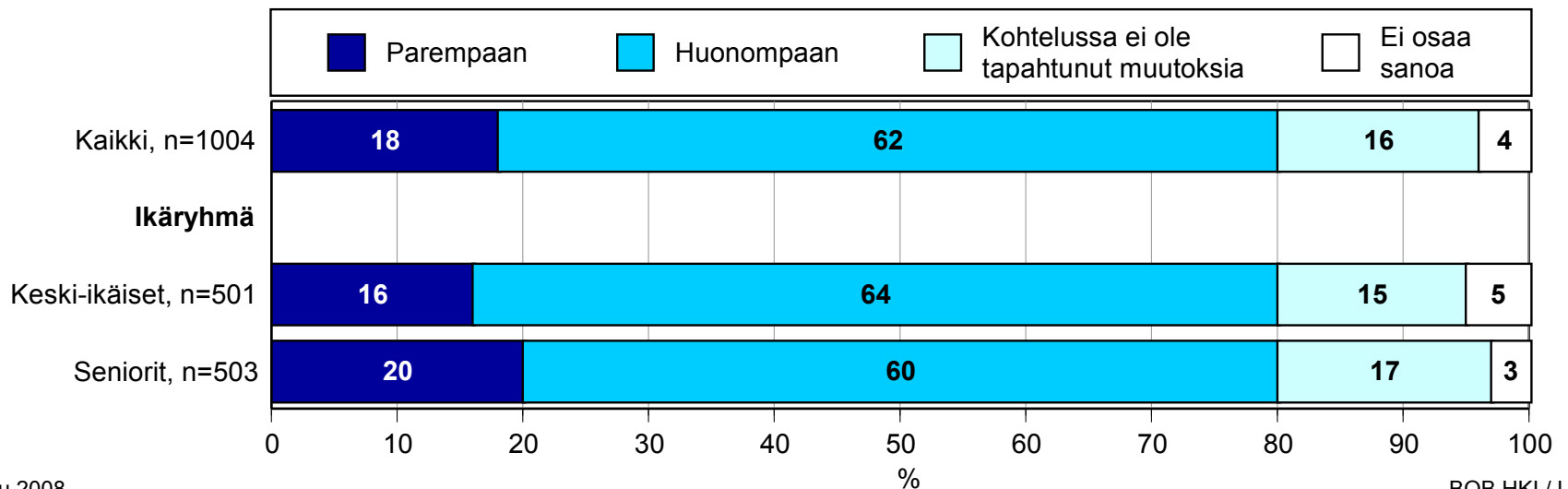
Saavatko tämän päivän vanhukset/eläkeläiset arvoistaan kohtelua nyky-Suomessa

n=kaikki vastaajat

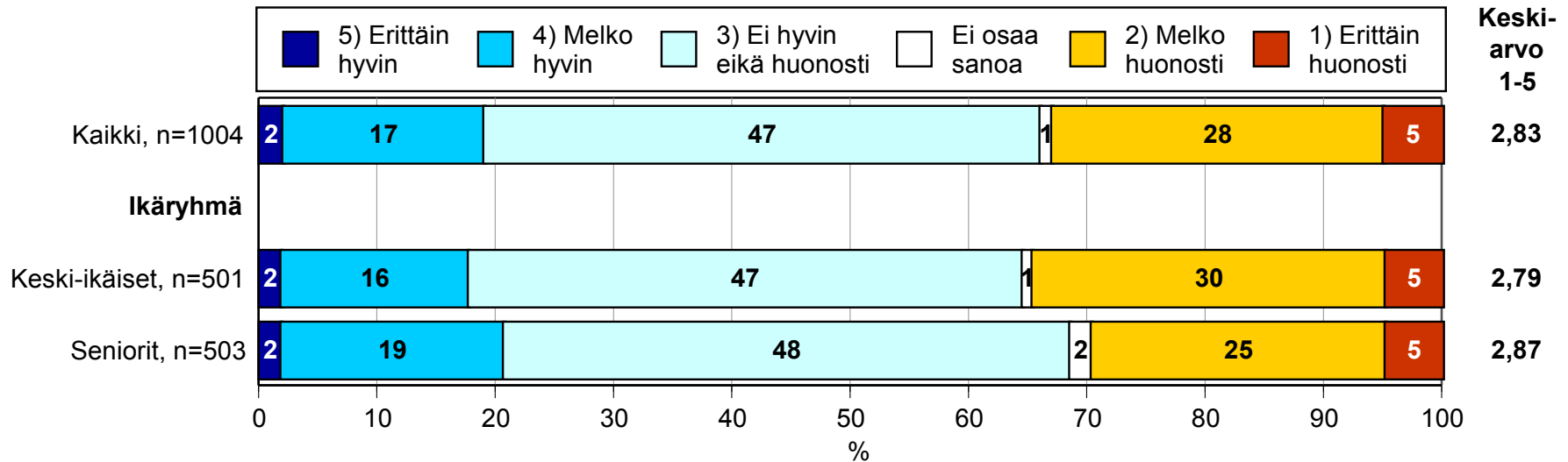
Onko vanhusten/ikäihmisten kohtelu mennyt viime vuosina parempaan vai huonompaan suuntaan

n=kaikki vastaajat

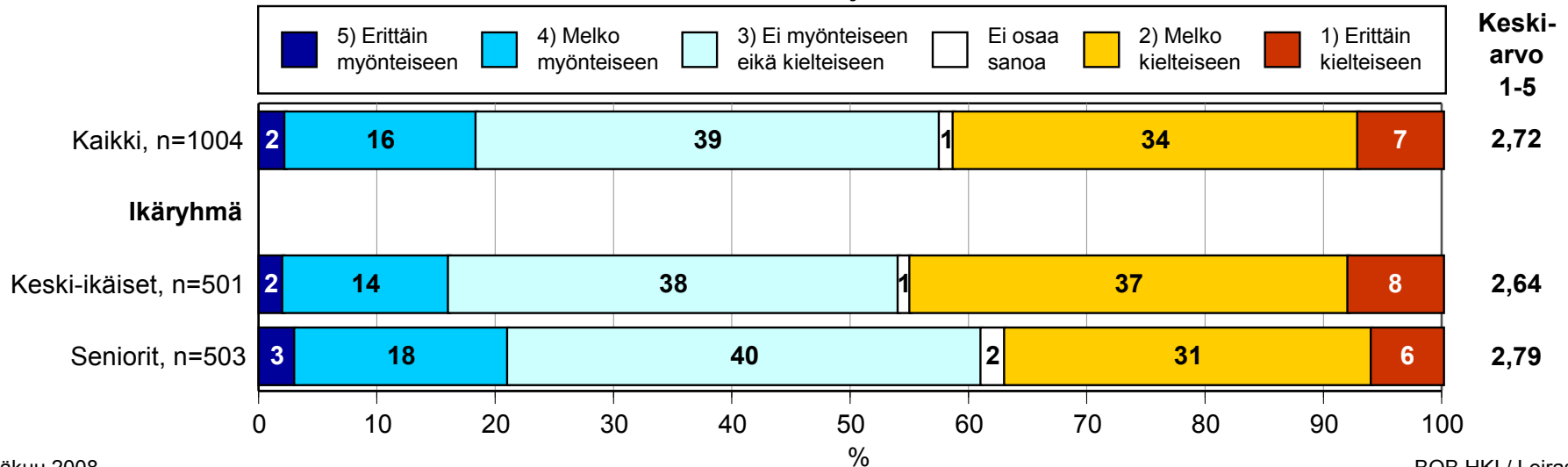
Arviointi vanhusten hoidon ja elämisen järjestämistä Suomessa

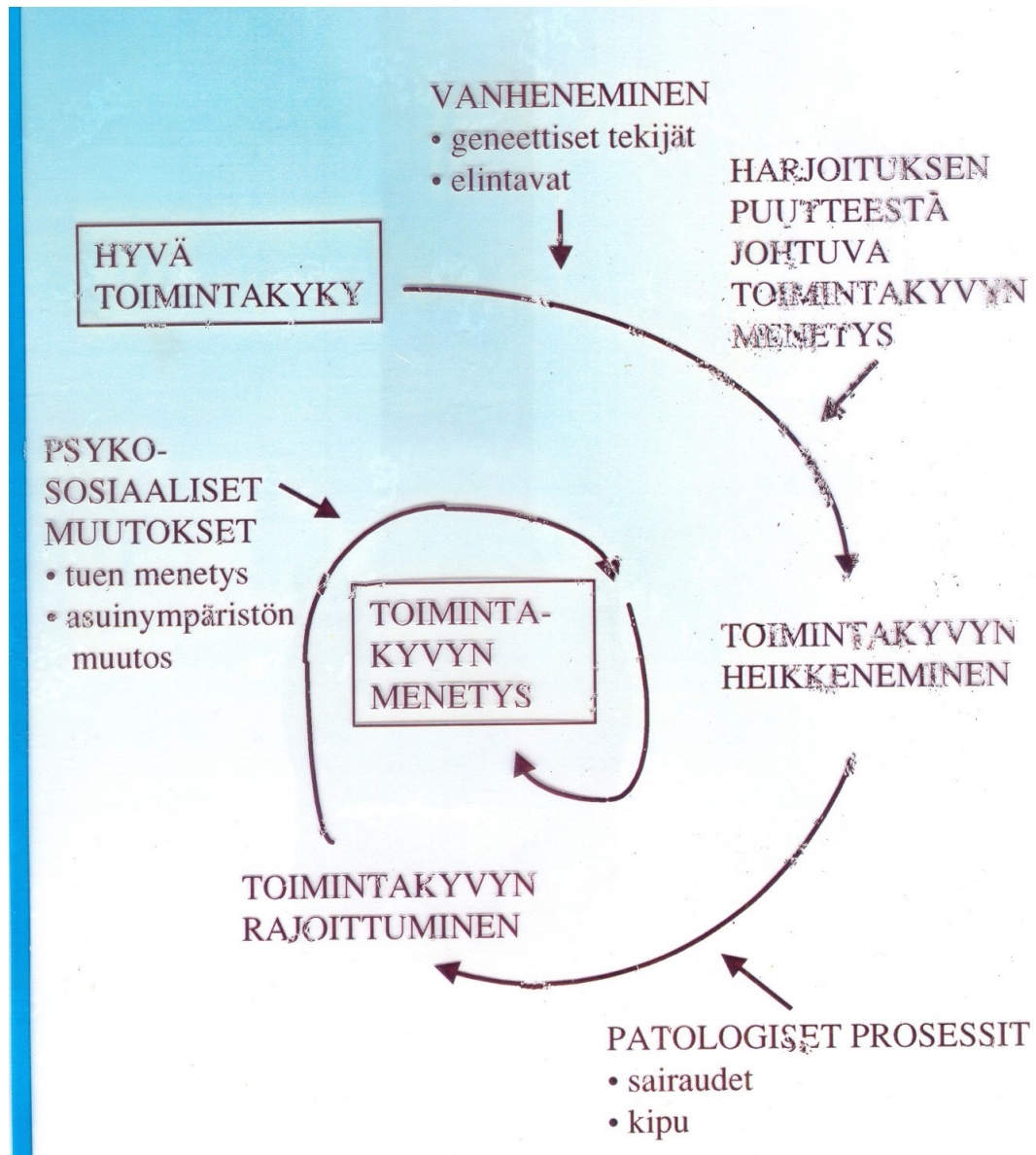
n=kaikki vastaajat

Mihin suuntaan vanhusten hoito ja eläminen Suomessa ovat tulevaisuudessa kehittymässä

n=kaikki vastaajat

ELINTAVAT

- Ravinto
- Liikunta
- Sosiaalinen osallistuminen, läheissuhteet
- Ajankohtaisten tapahtumien seuraaminen
- Lukeminen, sanaristikot
- Kulttuuritapahtumat

VAATIVAT RAHAA

SAIRAUDET

Hoito, kuntoutumisen edistäminen
lääkkeet, sosiaali- ja
terveyspalvelut

vaativat rahaa

PSYKOSOSIAALINEN HYVINVOINTI

edellyttää taloudellisesti turvatus vanhuuden
siten, että jokaista euroa ei tarvitse hakea
mitä erilaisimmilla lomakkeilla ja mitä
erilaisimpien viranomaisten kautta
siten, että omaisten ei tarvitse käyttää
aikaansa lomakkeiden täyttöön ja
viranomaisyhteydenottoihin

ESIMERKKI, 83-vuotias nainen, Alzheimerin tauti, sepelvaltimovika

TULOT v. 2007

Kansaneläke	411.14
Hoitotuki	281.46
Rintamalisä	42.57
Ylimääräinen rintamalisä	98.70
MYEL-työeläke	124.11
Asumistuki	9.40
YHTEENSÄ	967.38

ESIMERKKI

ASUMIS-, RUOKA- JA PALVELUMENOT

Vuokra	255.75
Vesi	14.00
Sähkö	7.50
Ruokailu	279.00
Palvelumaksu	168.70
Yhteensä	724.95

ESIMERKKI

Tulojen ja menojen erotus 242.43 euroa/kk

Tulojen ja menojen erotus ilman MYEL-
eläkettä 118.32 euroa/kk

Tulojen ja menojen erotus ilman MYEL-
eläkettä ja rintamalisiä 22.95 euroa/kk

ESIMERKKI

Lääkekustannukset – kattoon saakka maksettava
ja osa lääkkeistä senkin jälkeen

Lääkärissäkäyntien ja sairaalahoitojen maksut –
kattoon saakka

Matkat lääkäriin, sairaalahoitoon, laboratorioon ym.
sekä etuuksien hankkimisen puhelinkust.

Hiusten leikkaaminen, jalkojen hoito ym.

TV, vaatteet, matkat lasten luo,
syntymäpäivätarjoilut, puhelin ym.

MIKÄ ON TULEVAISUUS ?

Pitkäkestoiset laitokset ajetaan alas

Kotihoito, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen tilalle

Mitä kunnat tekevät? – vähentävät palveluita ja välttelevät velvoitettaan järjestää vanhustenhuolto

Palvelut siirtyvät yksityiselle sektorille

Palveluiden kustannukset nousevat – yhä harvemmat pystyvät ostamaan tarvitsemiaan palveluita

MITÄ POLIITTISET
PÄÄTÖKSENTEKIJÄT
ARVOSTAVAT ?

	Vanhuusmenot % BKT (ikävakioitu) 2005	Vanhuusmenot 65 v. täyttäneitä kohti (ikävakioitu) 2005
Itävalta	13,3	23637
Sveitsi	12,1	22985
Tanska	11,8	20657
Alankomaat	11,2	20359
Iso-Britannia	11,1	18340
Ruotsi	11,0	18317
Ranska	11,0	17444
Italia	10,7	15641
Saksa	10,4	16497
Kreikka	10,0	13190
Belgia	9,2	15880
Suomi	8,8	14018
Portugali	8,7	8812
Espanja	7,6	10736
Norja	7,6	18731
Luxembourg	6,3	23366
Irlanti	5,3	10540
ka	9,9	17473
Eurostat online		

	Perhe & lapsuus ikävakioitunut menot % BKT 2005	Ikävakioidujen menojen muutos % BKT 2005- 1998
Tanska	4,2	0,4
Luxembourg	3,9	0,8
Norja	3,2	-0,6
Ruotsi	3,1	0,0
Suomi	3,1	-0,5
Irlanti	3,0	1,1
Itävalta	2,8	0,2
Ranska	2,7	-0,3
Saksa	2,7	0,2
Belgia	2,0	-0,2
Iso-Britannia	1,8	-0,6
Alankomaat	1,4	0,2
Kreikka	1,3	-0,3
Sveitsi	1,2	0,0
Portugali	1,1	0,2
Espanja	0,9	0,5
Italia	0,9	0,2
ka	2,3	0,1
Eurostat online		

	Julkiset ja yksityiset koulutusmenot 2004	Menojen muutos 2004-1998
Tanska	8,5	0,2
Norja	7,5	-0,1
Ruotsi	7,2	-0,5
Suomi	6,4	0,2
Belgia	6,0	..
Sveitsi	5,9	..
Ranska	5,8	-0,1
Itävalta	5,4	-0,4
Portugali	5,3	-0,1
Iso-Britannia	5,3	0,5
Alankomaat	5,2	0,3
Irlanti	4,7	-0,1
Saksa	4,6	..
Italia	4,6	-0,1
Espanja	4,3	-0,2
Luxembourg	3,9	..
Kreikka	3,8	0,4
ka	5,1	-0,1
Eurostat online		

	Terveysmenot % BKT 2005	Menot PPP asukasta kohti 2005
Ranska	8,8	2258
Alankomaat	8,1	2391
Iso-Britannia	8,1	2176
Saksa	7,8	1990
Belgia	7,7	2129
Ruotsi	7,5	1996
Norja	7,5	3001
Sveitsi	7,2	2181
Itävalta	7,1	2041
Portugali	7,0	1134
Irlanti	6,9	2227
Italia	6,8	1605
Suomi	6,7	1713
Kreikka	6,5	1389
Espanja	6,4	1472
Tanska	6,1	1712
Luxembourg	5,5	3257
ka	7,2	2096
Eurostat online		

KÖYHYYS SUOMESSA

- EU:n suositus pienituloisuudesta v. 2005
n. 12 160 euron käytettävissä oleva tulo
vuodessa henkeä kohden
- v. 2005 Suomessa n. 640 000 pienituloista
 - n. 180 000 eläkeläistä
 - n. 130 000 työtöntä
 - n. 90 000 opiskelijaa

NYKYHALLITUKSEN POLITIIKKAOHJELMAT

1. LAPSET, PERHEET
2. TYÖ YRITTÄJYYS
3. TERVEYDEN EDISTÄMINEN

KRITIIKKI: IÄKKÄÄT PUUTTEELLISESTI
HUOMIOON